

Broj: 01-430/22-620/3

Podgorica, 05.08.2022. godine

Za: FOND ZA INOVACIJE

n/r dr Bojane Femić Radosavović

Bulevar Mihaila Lalića bb , 81000 Podgorica, Crna Gora

PREDMET: Mišljenje - Odgovor na Zahtjev za davanje mišljenja o djelatnostima Fonda za inovacije Crne Gore kao neprivrednim djelatnostima u smislu člana 6 Zakona o kontroli državne pomoći

Poštovana,

Fond za inovacije je Dopisom broj: 267/22 od dana 26.7.2022. godine, koji je zaveden u Agenciji za zaštitu konkurencije (u daljem tekstu: „**Agencija**“) pod brojem 01-430/22-620/1 od 27.07.2022. godine, dostavio zahtjev za davanje mišljenja da li su djelatnosti Fonda za inovacije neprivredne djelatnosti, u smislu člana 6 Zakona o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, br. 12/18) (u daljem tekstu: „**Zakon**“).

U svom zahtjevu Fond za inovacije je naveo da je Zakonom o inovacionoj djelatnosti ("Sl. list CG", br. 82/20), Vlada Crne Gore osnovala ovaj fond radi efikasnog sprovođenja nacionalne inovacione politike, obezbjeđivanja i realizacije sredstava, u cilju podsticanja inovacione djelatnosti. Konstatovano je da je jedini osnivač tog fonda Vlada Crne Gore, koja je Statutom Fonda za inovacije detaljno propisala poslove koje obavlja Fond, a koji se isključivo odnose na djelatnosti koje su utvrđene Zakonom o inovacionoj djelatnosti. Takođe, Statutom Fonda za inovacije, Vlada Crne Gore je propisala pravnu formu i definisala djelatnosti koje su u Crnoj Gori povjerene isključivo Fondu u nadležnost, odredila organe upravljanja Fondom i obezbjedila ostvarivanje potpune upravljačke kontrole nad njim, čime je Fondu dala isključiva prava i poslove službenog državnog tijela u oblasti sprovođenja inovacione politike i obezbjeđivanja i realizacije sredstava u cilju podsticanja inovacione djelatnosti u Crnoj Gori.

Dodatno, navedeno je da Fond obavlja djelatnosti kojima se obezbjeđuje vršenje poslova od javnog interesa u skladu sa ovlaštenjima utvrđenim Zakonom o inovacionoj djelatnosti, Odlukom o osnivanju Fonda za inovacije i Statutom Fonda, a sve u cilju sprovođenja nacionalne inovacione politike.

OCJENA

Prilikom ocjene da li Fond za inovacije obavlja privredne djelatnosti, Agencija je najprije uzela u obzir odredbe Zakona o inovacionoj djelatnosti kojima se uređuju organizacija, uslovi i način finansiranja i podsticanja inovacione djelatnosti u Crnoj Gori, radi unapređenja nacionalnog inovacionog sistema putem razvoja inovacionih kapaciteta i inovacione infrastrukture.

Agencija je zatim konstatovala da se Fond za inovacije finansira sredstvima iz budžeta Crne Gore, nacionalnih i međunarodnih programa, projekata i fondova, donacija, legata i sponzorstava, prihodima od prodaje udjela ili akcija ili iz dobiti privrednih društava u kojima fond ima akcije ili udio, prihoda privrednih društava od projekata koje finansira Fond te drugih izvora.

Uzimajući u obzir izvore finansiranja Fonda za inovacije, Agencija je cijenila kumulativnu ispunjenost uslova iz člana 2 Zakona, shodno kojem je definisano da je državna pomoć:

- 1) finansijska pomoć koja se direktno ili indirektno dodjeljuje iz državnog budžeta, odlukom Vlade Crne Gore, budžeta opštine, odlukom nadležnog organa opštine, uključujući fondove Evropske unije i druge javne fondove;
- 2) pomoć koja se dodjeljuje korisnicima koji obavljaju privrednu djelatnost, čime se dovode u povoljniji položaj u odnosu na druge učesnike na tržištu;
- 3) finansijska pomoć koja se ne pruža privrednim društvima pod istim uslovima, ili se pruža selektivno privrednim društvima na osnovu veličine privrednog društva, mjesta poslovanja ili mjesta registracije, ili je namijenjena jednom privrednom društvu; i
- 4) pomoć koja ugrožava konkurenciju i utiče na trgovinu između Crne Gore i drugih država suprotno potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Zatim je Agencija razmatrala definiciju korisnika državne pomoći iz člana 3 stav 2 Zakona, shodno kojoj je korisnik državne pomoći fizičko ili pravno lice, privredno društvo ili udruženje privrednih društava, koje koristi državnu pomoć u obavljanju privredne djelatnosti.

Dodatno, ocjenu da li Fond za inovacije obavlja privrednu djelatnost sa stanovišta pravila državne pomoći, Agencija je cijenila i kroz odredbe Obavještenja Komisije (EU) o pojmu državne pomoći iz člana 107 stav 1 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (2016/C 262/01) (u daljem tekstu: „**Obavještenje**“), koje se u Crnoj Gori primjenjuje kao Prilog 2f Pravilnika o listi pravila državne pomoći („Sl. list CG“, br. 35/14, 2/15, 38/15, 20/16, 33/20, 38/20, 53/20, 98/20, 130/20, 107/21, 131/21, 15/22 i 52/22), i to primjenom sljedećih načela:

Status subjekta na osnovu nacionalnog prava nije odlučujući. Na primjer, subjekat koji je klasifikovan kao udruženje ili sportski klub na osnovu nacionalnog prava može se, bez obzira na to, smatrati preduzetnikom u smislu člana 107 stav 1 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije. Isto to važi i za subjekat koji je formalno dio javne uprave. Jedini relevantan kriterijum je da li obavlja privrednu djelatnost.

Primjena pravila o državnoj pomoći kao takva, ne zavisi od toga da li je subjekat osnovan u cilju ostvarivanja dobiti. Neprofitni subjekti isto tako mogu nuditi robu i usluge na tržištu. Međutim, ako to nije slučaj, neprofitni subjekti ostaju van kontrole državne pomoći.

Konačno, klasifikacija subjekta kao preduzetnika uvijek zavisi od posebne djelatnosti. Subjekt koji obavlja privrednu i neprivrednu djelatnost smatra se preduzetnikom samo kad obavlja privrednu djelatnost, izneto je u Obavještenju.

Dodatno, Agencija je sagledala stavove iznete u presudama: Presudu Suda pravde od 16. juna 1987, Komisija protiv Italije, 118/85, ECLI:EU:C:1987:283, stav 7; Presuda Suda pravde od 18. juna 1998, Komisija protiv Italije, C- 35/96, ECLI:EU:C:1998:303, stav 36; Presuda Suda pravde od 12. septembra 2000, Pavlov i ostali, Spojeni predmeti C-180/98 do C-184/98,

ECLI:EU:C:2000:428, stav 75, u kojoj Sud dosljedno tvrdi da je svaka djelatnost koja se sastoji od pružanja robe i usluga na tržištu privredna djelatnost.

Međutim, analiza propisa koji definišu djelatnosti Fonda za inovacionu djelatnost s aspekta primjene pravila o državnoj pomoći, dokazuje da se radi o djelatnostima koje su po svojim ciljevima, prirodi i pravilima kojima podliježu direktno povezane sa ostvarivanjem javnog interesa, uzimajući u obzir da je uloga Fonda razvijanje različitih instrumenata podrške za efikasno sprovođenje Vladine inovacione politike, u cilju podsticanje ekonomskog rasta i konkurentnosti Crne Gore, kroz podizanje inovativnosti crnogorske privrede, Agencija je uzela u obzir glavne zadatke Fonda za inovacije:

- podsticanje osnivanja i razvoja inovativnih mikro, malih i srednjih preduzeća;
- promocija i privlačenje investicija u inovativno preduzetništvo;
- insistiranje na konceptu pametne specijalizacije;
- transfer tehnologija iz naučno-istraživačkog sektora na privredu;
- razvijanje ljudskog kapitala u istraživanju i razvoju, obrazovanje studenata i odraslih u sticanju preduzetničkih vještina;
- akcenat na internacionalizaciji poslovanja inovativnih preduzetnika;
- učestvovanje u međunarodnim i EU projektima kao i udruženjima koja se bave različitim aspektima inovacione politike s naglaskom na transfer tehnologije i inovativno preduzetništvo;
- podsticanje osnivanja fondova sjemenskog i rizičnog kapitala u svrhu razvoja inovativnih mikro, malih i srednjih preduzeća;
- koordinacija i saradnja s različitim akterima inovacionog sistema;
- promocija vrijednosti inovacione kulture.

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, Agencija zaključuje da Fond za inovacije ne obavlja privrednu djelatnost, te da nije primarno osnovan radi sticanja dobiti i egzistiranja na tržištu, već su ciljevi njegovog osnivanja i poslovi koji su mu dati u nadležnost od javnog interesa, budući da Fond obavlja poslove koji su direktno u funkciji realizacije državne politike u oblasti sprovođenja nacionalnog inovacionog sistema.

Ovaj stav Agencija temelji na članu 6 stav 2 Zakona koji utvrđuje da se neprivrednim djelatnostima naročito smatraju: predškolsko, osnovno, srednje i visoko obrazovanje, organizovanje i izvođenje javno dostupnih kulturnih manifestacija, razvoj i unaprjeđenje obrazovanja, kulture i naučnoistraživačkih djelatnosti i širenje rezultata naučnih istraživanja koje vrše naučno istraživačke i ustanove visokog obrazovanja, kao i finansiranje infrastrukture koja nije namijenjena komercijalnoj eksploataciji.

ZAKLJUČAK

Ovaj organ je, cijeneći cjelokupnu dokumentaciju i prednje navedene odredbe relevantnih propisa, ustanovio da Fond za inovacije nije osnovan radi obavljanja djelatnosti koje su komercijalne (privredne) prirode, već Fond za inovacije djeluje na neprofitnoj osnovi, čime se obezbjeđuje vršenje poslova od javnog interesa, odnosno inovacione politike Crne Gore, u smislu člana 6 stav 2 Zakona.

Fonda za inovacije obavlja poslove koji su direktno u funkciji realizacije državne politike u oblasti sprovođenja nacionalnog inovacionog sistema, a na finansiranje neprivrednih djelatnosti ne primjenjuju se odredbe Zakona (član 6 stav 3 Zakona).

Agencija ukazuje da ukoliko bi u budućnosti Fond za inovacije počeo da obavlja i privrednu djelatnost, koja ne bi bila u zanemarljivom procentu (zanemarljivi procenat se smatra do 20% od ukupne djelatnosti), neophodno bi bilo obezbijediti da se javno finansiranje predviđeno za nekomercijalne djelatnosti ne može koristiti za unakrsno subvencioniranje privrednih djelatnosti, saglasno tački 206. Obavještenja. Ovo se naročito može obezbijediti ograničavanjem javnog finansiranja na neto troškove (uključujući i troškove kapitala) nekomercijalne djelatnosti, koji se identifikuju na osnovu jasno razdvojenih računa.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK SAVJETA
Dragan Damjanović

Dostavljeno:

- naslovu
- u spise predmeta
- a/a